

Андрій Селецький,

канд. іст. наук, ст. наук. співроб., заввідділу,

Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського

ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЯНСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Висвітлено перебіг становлення та проаналізовано особливості здійснення інформаційно-аналітичного супроводу освітнянської галузі з досвіду Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського Національної академії педагогічних наук України. Розглянуто здобутки, проблеми та запропоновано деякі шляхи вирішення перспективних завдань бібліотечної інформаційної аналітики. Акцентовано увагу фахівців у галузі науково-інформаційної діяльності бібліотек педагогічного профілю на алгоритмі запровадження інформаційно-аналітичного напрямку роботи, що має забезпечувати якісний супровід наук про освіту, розвитку психолого-педагогічної теорії та практики. Зокрема, висвітлено процес визначення пріоритетних напрямів і перспективних завдань аналітичного підрозділу науково-педагогічної бібліотеки, його роль і місце в організаційній структурі закладу, права, відповідальність та взаємовідносини з іншими підрозділами.

Ключові слова: науково-інформаційний супровід, інформаційно-аналітична діяльність, науково-педагогічна бібліотека, освіта, педагогіка, психологія.

Освітнянська галузь країни протягом останніх років відчуває принципові зміни в методології, змісті, методичному забезпеченні, оцінюванні якості освіти і, своєю чергою, сама виступає ефективним прискорювачем культурних перетворень у суспільному житті. Причому якість очікуваних перетворень, досягнення прогностичного характеру освіти та випереджального руху в її розвитку в епоху суспільства знань багато в чому залежатиме від якості інформаційно-аналітичного супроводу освітньої галузі. Інформація в сучасному світі вже стала засобом і метою повноцінної життєдіяльності суспільства, вона щільно інтегрована в різні

сфери його функціонування. З усією очевидністю це стосується гуманітарної галузі та її наукової й освітньої підсистем. Людство, таким чином, невпинно сягає нового щабля у своєму розвитку, де найвищими цінностями виступатимуть інформація та знання, а прогрес залежатиме від їхньої валідності й темпів поширення.

Провідним чинником розвитку наукової освітянської комунікації є доступність і якість інформації з якомога більшого кола джерел. Оскільки обсяг доступної наукової інформації істотно зростає, то поряд з новими можливостями в пошуку та передачі інформації перед науковцями й освітянами постає проблема орієнтації в інформаційних джерелах, придатних до використання в процесі досягнення конкретної дослідницької або педагогічної мети. Зокрема, системний розвиток науково-аналітичного забезпечення освіти сприятиме зменшенню часових та інтелектуальних витрат на опрацювання різноманітних джерел і пошук необхідної інформації у дослідницькій і практичній сферах освітньо-педагогічної діяльності.

Враховуючи необхідність модернізації сучасного науково-інформаційного супроводу освітянської галузі, яку забезпечуватиме подальший розвиток наук про освіту, педагогіка і психологія, дедалі більшої ваги набуває розв'язання комплексу проблем, пов'язаних із зростанням обсягів педагогічних знань, перманентним інноваційним процесом їхньої генерації та засобів комунікації. Зокрема, актуалізуються пошуки шляхів гармонізації національної бібліотечної аналітики освітянського спрямування з досвідом передової європейської і світової практики. Результативність цієї роботи, на наш погляд, має вимірюватися темпами впровадження нових комунікаційних технологій, швидкістю комунікації інформаційно-аналітичних масивів, узагальненням досвіду та подальшим упровадженням найбільш ефективних її типів і форм. Наступний алгоритм має забезпечити очікувану якість задоволення фахових потреб користувачів галузевих ресурсів та послуг що, своєю чергою, сприятиме подоланню наявного відставання бібліотечної сфери від сучасних гуманітарних викликів.

Результати аналізу останніх досліджень і публікацій свідчать про зростання уваги вітчизняних і зарубіжних науковців до широкого спектра проблем інформаційної аналітики. Дослідницький пошук, актуалізований потребою суспільства в науково-аналітичному забезпе-

ченні різних сфер своєї життєдіяльності, дедалі більше залишає галузь теоретичних міркувань на гносеологічному щаблі освоєння цього феномену й поринає у сферу практичного застосування. Певною мірою ці процеси прискорюються в галузевих сегментах бібліотечної справи. Так, інформаційно-аналітичний супровід наук про освіту, психолого-педагогічної теорії і практики набуває поглибленої уваги в державі під впливом трансформаційних потреб освітньої галузі, євроінтеграційних та глобалізаційних процесів, які сьогодні визначають характер і напрями системних змін у цій сфері діяльності, а також усього комплексу соціальних і економічних чинників усередині держави, які тим чи іншим чином позначаються на сучасному стані й тенденціях розвитку освітньої сфери в Україні.

З огляду на ґрунтовність творчого доробку не втрачають наукової значущості та методологічної глибини висновків праці з теоретичних основ сучасної інформаційно-аналітичної діяльності. Передусім ідеться про наукові розвідки Г. Гордукалової, П. Конотопова, І. Кузнецова, Ю. Курносова, І. Левкіна, О. Матвієнко, І. Мелюхіна, В. Пархоменка, О. Пархоменка, В. Онопрієнка, Е. Семенюка, М. Сороки, С. Терещенка, М. Тихомирова, В. Чистякова. Обґрунтування сутності, місця й ролі аналітики в інформаційній інфраструктурі сучасного світового співтовариства збагачено розвідками Д. Блюменау, В. Ільганаєвої, О. Курлова, М. Лестера, В. Петрова, Н. Слядневої. Загальні проблеми інформаційної та аналітичної діяльності бібліотек розглядаються в працях Г. Артамонова, І. Давидової, Н. Кушнарєнко, А. Петрової, Е. Семенюка, Г. Сілкової, М. Слободяника, М. Сороки, С. Терещенка, Л. Філіпової, О. Яценка. Прикладні аспекти інформаційної аналітики в бібліотечній сфері розроблялися Н. Автономовою, Т. Гранчак, Т. Добко, В. Захаровою, С. Зозулею, О. Карпенком, В. Лутовиновою, О. Постельжук, П. Роговою, Г. Швецовою-Водкою. Генезис бібліотечної аналітики в суспільних підсистемах, у тому числі й освітній, знайшли відображення в науковому доробку О. Ворошилова, О. Воскобойнікової-Гузевої, В. Горового, О. Кобелева, С. Кулицького, В. Онопрієнка, В. Пархоменка, Г. Покровської, Т. Симоненко, А. Шемаєвої.

Стаття має на меті ознайомлення бібліотечного загалу, фахівців з науково-інформаційної діяльності бібліотек із практикою вирішення завдань аналітичного супроводу освітянської галузі в Державній науково-

педагогічній бібліотеці України ім. В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського).

Деякі аспекти науково-аналітичного супроводу як сучасного складової освітнього процесу закріплено в нормативній базі держави та регламентуючих документах галузевого рівня, які визначають шляхи розвитку освіти й бібліотечної справи [6, 9, 10]. Однак через певні причини ще й досі в наукових колах фахівців низка теоретичних і практичних проблем бібліотечної інформаційної аналітики залишається в стані дискусійного обговорення. Подібна ситуація обумовлюється відносною історичною новизною феномену аналітичної діяльності та досить коротким терміном її інфільтрації у бібліотечну галузь. Стосовно практичної діяльності бібліотек, перш за все йдеться про відсутність стандартів у сфері інформаційної аналітики, що інколи призводить до вільного трактування змісту та некоректного використання термінології. На цьому наголошує, наприклад, Г. Сілкова, розмірковуючи про особливості інформаційно-аналітичної продукції в контексті функціональної сутності інформаційно-аналітичної діяльності [8].

Визначне місце в запровадженні інформаційно-аналітичного напрямку роботи та започаткуванні наукового структурного підрозділу, який має цей напрям забезпечувати, належить провідній освітянській бібліотеці й науково-дослідній установі НАПН України – Державній науково-педагогічній бібліотеці України ім. В. О. Сухомлинського. У науковій літературі останніх років широко обговорюється практика розв'язання теоретичних і прикладних завдань розвитку інформаційно-аналітичної діяльності галузевої бібліотеки педагогічного профілю, узагальнення практичного досвіду аналітичного забезпечення освітньої підсистеми, апробації та впровадження актуальних форм інформаційно-аналітичної продукції й послуг, що здійснюється науковими співробітниками ДНПБ [1, 3, 7, 11].

У 2006 р. з метою розширення номенклатури інформаційного продукту, удосконалення форм обслуговування освітян, підвищення рівня інтелектуальної обробки інформації та започаткування актуального напрямку бібліотечної діяльності в організаційній структурі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського було створено відділ науково-аналітичної обробки і поширення інформації у сфері освіти. Діяльність новоствореного структурного підрозділу установи спрямовувалася

на реалізацію інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційного розвитку педагогічної науки та освіти шляхом підготовки, створення та розповсюдження аналітичних матеріалів. На етапі становлення нового напрямку здійснювалися вивчення специфічних потреб користувачів, пошук та апробація різновидів інформаційно-аналітичної продукції, упроваджувалися сучасні засоби комунікації, створювалися та почали наповнюватися електронні бази даних. Метою діяльності відділу було визначено сприяння розвитку та вдосконаленню фундаментальних і прикладних досліджень з педагогічної, психологічної, соціально-комунікаційної та державноуправлінської наук шляхом забезпечення аналітичною інформацією фахівців освітянської галузі України.

Завдання відділу передбачали виконання науково-дослідних тем з метою вдосконалення та реалізації теоретичних, науково-методичних та організаційних засад системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки та освіти України; надання необхідних матеріалів підрозділам бібліотеки для здійснення інформаційно-аналітичного обслуговування користувачів; консультування в межах компетенції відділу співробітників бібліотеки та фахівців мережі освітянських бібліотек; удосконалення процесу продуктивного використання фондів та ресурсів бібліотеки для підвищення ефективності діяльності її підрозділів.

Основні функції відділу полягали в моніторингу, збиранні, аналізі, вивченні стану (динаміки) та синтезі інформації, пов'язаної з розвитком освітянського процесу в Україні; аналізі висвітлення засобами масової інформації подій у сфері педагогічної науки та діяльності бібліотеки, НАПН України, Міністерства освіти та науки України тощо; створенні аналітичної продукції в електронній і традиційній формах з актуальних питань педагогічної науки та освіти; оперативному та змістовому наповненні веб-порталу бібліотеки аналітичною інформацією; участі в міжнародних, всеукраїнських комунікативних заходах у галузі педагогічної, психологічної, соціально-комунікаційної та державноуправлінської наук України; вивченні інформаційних потреб користувачів освітянської галузі України.

Важливу роль у процесі становлення інформаційно-аналітичного напрямку діяльності бібліотеки відіграло здійснення впродовж 2008–2011 рр. її співробітниками фундаментальної науково-дослідної роботи за темою: «Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-

аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики: стан та перспективи» (наук. кер. канд. іст. наук О. Яценко).

Актуальність цієї НДР полягала в необхідності подолання невідповідності між зростанням ролі педагогічної науки та освіти України у розвитку сучасного суспільства та рівнем їх інформаційно-аналітичного забезпечення. З огляду на проблеми становлення України як незалежної держави, складності її економічного розвитку, обмеженість ресурсів та виходячи із сучасних завдань задоволення інформаційних потреб користувачів – управлінців, науковців, викладачів, практичних працівників навчальних закладів різного рівня, перед ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського постало важливе завдання щодо створення ефективної системи інформаційно-аналітичного забезпечення вітчизняної педагогічної науки та освіти. Визначальним засобом розв’язання цієї проблеми було впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій у бібліотечно-бібліографічні процеси й операції на основі принципово нових підходів до підготовки і представлення інформації, формування та використання в бібліотечних установах галузі сучасних електронних інформаційних ресурсів.

Головною метою проведеного ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського дослідження є визначення й обґрунтування теоретичних, методичних і технологічних основ системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України. У процесі виконання НДР було реалізовано такі завдання: виявлено, визначено й обґрунтовано сутність, принципи, структуру, зміст і функції інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки в питаннях забезпечення педагогічної науки та освіти в Україні актуальною інформацією; розроблено методику і технологію укладання окремих видів оглядово-аналітичних видань для бібліотечних працівників тощо.

Важливими результатами НДР та всього етапу становлення інформаційно-аналітичного напрямку, на нашу думку, було розроблення та видання Концептуальної моделі системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України, у якій визначено стратегію формування, функціонування та розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки і освіти за умов взаємодії мережі освітянських бібліотек України [4] і методичних рекомендацій для фахівців з укладання інформаційно-аналітичних документів [12].

Протягом розроблення теми виконавцями НДР – науковими співробітниками відділу створено різні за тематикою, типами та видами актуальні аналітичні матеріали. Науковці відділу розробили теоретичні й методичні засади формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки та освіти України, вивчили й узагальнили світовий та вітчизняний досвід підготовки та формування масивів інформаційно-аналітичних документів. У рамках НДР уклалися інформаційно-аналітичні матеріали з актуальних питань педагогіки й психології, які в режимі онлайн регулярно оновлювалися на веб-порталі бібліотеки, зокрема, аналіз професійної діяльності педагогів-новаторів України, огляди важливих подій у галузі освіти України, висвітлених у ЗМІ.

У 2012–2014 рр. розбудова інформаційно-аналітичного напрямку діяльності бібліотеки тривала в руслі виконання фундаментальної науково-дослідної теми «Наукова організація інформаційної діяльності галузевого бібліотечного комплексу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського» (наук. кер. канд. іст. наук, ст. наук. співроб. О. Воскобойнікова-Гузєва), головною метою якої був подальший розвиток теоретико-методологічних і науково-організаційних засад інформаційної діяльності закладу, що реалізується як складова системи науково-інформаційного забезпечення освітнянської галузі України.

Процес реалізації теми, зокрема, передбачав розроблення та оприлюднення друкованих й електронних видань, які містять нормативно-інструктивні та науково-методичні матеріали з питань наукової організації інформаційно-аналітичної діяльності галузевої педагогічної бібліотеки, обґрунтування наукових підходів до розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики, модель інформаційно-аналітичного галузевого періодичного видання, оглядово-аналітичні матеріали з питань розвитку освіти в Україні та зарубіжжі. Ці та інші наукові результати виконання теми було викладено в плановій монографії «Інформаційна діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського: перспективи розвитку» [2]. У цьому виданні узагальнено теоретичні, науково-методичні, організаційні й технологічні засади інформаційної діяльності, у тому числі аналітичної. Діяльність виконавців теми спрямовувалася на дослідження та узагальнення світового та вітчизняного досвіду інформаційної

діяльності, насамперед у контексті формування електронних інформаційних ресурсів, розширення спектра видавничої продукції, зокрема в електронному вигляді, виявлення, визначення та обґрунтування сутності, принципів, структури, змісту і функцій інформаційної складової в структурі діяльності галузевого бібліотечного комплексу, визначення методичних та організаційних засад створення моделі галузевого інформаційно-аналітичного періодичного видання, перевірки дослідним шляхом ефективності моделі, засобів і технологій інформаційно-аналітичного забезпечення національної освіти.

Результатами пошуку ефективних форм задоволення галузевих потреб користувачів, сучасних методів створення та актуального способу комунікації продукції вторинно-документного рівня було збагачення електронного ресурсу бібліотеки інформаційно-аналітичним контентом. Ідеться про щоквартальний «Моніторинг ЗМІ з питань освіти й науки», довідник «Педагогі-новатори України», огляди з актуальних питань реформування та розвитку освіти в Україні та зарубіжжі, огляди результатів наукової діяльності установ Національної академії педагогічних наук України. Так, метою проекту, присвяченого аналізу та популяризації досвіду нині діючих педагогів-новаторів, визначалося створення інформаційного банку ефективних науково-педагогічних рішень щодо реформування та модернізації сучасної освіти, висвітлення здобутків сучасних українських педагогів та ефективних керівників середньої освіти й поширення їхніх ідей серед широкого загалу науково-педагогічної освітянської спільноти.

2015 р. за результатами попередньої НДР було започатковано інформаційно-аналітичний бюлетень «Аналітичний вісник у сфері освіти й науки» як електронне наукове періодичне видання ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Бюлетень є складовою системи інформаційно-аналітичного забезпечення наук про освіту, педагогіки й психології. Зміст рубрик «Національна освіта: інноваційна школа», «Педагогічна наука», «Психологічна наука» сприяє оперативному отриманню користувачем логічно структурованої наукової інформації з проблематики сучасних наукових досліджень з питань національної освіти, педагогіки, психології, зокрема, у вигляді реферативних та аналітичних оглядів, анотованих бібліографічних списків тощо.

Окрім генерації інформаційно-аналітичної продукції, у сфері уваги науковців-аналітиків закладу завжди залишаються здійснення моніто-

рингу галузевого науково-педагогічного сегмента, бібліометричних досліджень, інформаційного моделювання. Слід зауважити, що створений у бібліотеці інформаційно-аналітичний ресурс незалежно від цільового призначення, сфери застосування, характеру інформації або способу опрацювання первинних джерел сприяє розширенню бази для подальших наукометричних та аналітичних досліджень, забезпечуючи при цьому достатній науковий рівень осягнення висвітлюваних проблем.

З 2015 р. разом із започаткуванням дворічної прикладної дослідно-наукової теми «Модернізація науково-інформаційної діяльності провідних книгозбірень мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України» (наук. кер. – канд. іст. наук С. Зозуля) у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського активізувалося здійснення практичного освоєння фундаментальних розроблень з бібліотечної інформаційної аналітики. Головною метою прикладного етапу визначалося поглиблення та подальше розроблення наукових і технологічних аспектів модернізації інформаційної діяльності провідних книгозбірень мережі освітянських бібліотек, підготовка й практичне втілення організаційних і науково-методичних розробок у діяльність мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Основними напрямками цієї роботи були дослідження й узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду модернізації інформаційної діяльності, розширення спектра видавничої продукції, зокрема в електронному вигляді, видання аналітичних досліджень, науково-виробничої та довідкової продукції; виявлення, визначення й обґрунтування сутності, принципів, змісту і напрямів модернізації науково-інформаційної діяльності галузевої мережі бібліотечних установ; здійснення моніторингу ефективності науково-інформаційної діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; підготовка й локальне оприлюднення аналітичних документів і матеріалів з питань організації науково-інформаційної діяльності провідних освітянських бібліотек України.

Ряд очікуваної кінцевої наукової продукції за результатами виконання теми значно розширила інформаційно-аналітичний контент бібліотеки, сприяючи збагаченню досвіду аналітичного забезпечення освіти в нашій державі. З огляду на це варто наголосити на упровадженні практичного посібника «Науково-інформаційна діяльність провідних освітянських бібліотек України» [5]. У цьому виданні, яке містить, зокрема, практичні

рекомендації з оптимізації інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек в умовах інноваційних змін, висвітлено концептуальні положення та перспективні напрями модернізації науково-інформаційної діяльності освітянських бібліотек України; проаналізовано зарубіжний досвід трансформації галузевих бібліотек в інфраструктурі глобального інформаційного суспільства; виокремлено основні напрями інноваційного розвитку освітянських бібліотек України в контексті аналізу модернізаційних моделей; розглянуто теоретичні аспекти застосування кількісних методів аналізу функціонування науки – наукометричних, бібліометричних, інформетричних, визначено їхні особливості, охарактеризовано основні показники наукометрії, зокрема індекс наукового цитування, індекс Хірша та імпаکت-фактора, відображено сучасний стан бібліометричних і наукометричних досліджень в Україні. Науково-практичну цінність посібника посилює аналіз досвіду бібліометричної оцінки розвитку освіти та педагогіки, здійсненої науковцями ДНПБ на основі аналізу загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова».

З метою вдосконалення науково-інформаційної діяльності у 2016 р. в організаційній структурі бібліотеки відбулися певні зміни та було створено відділ наукової реферативної та аналітичної інформації у сфері освіти. З цього часу одними з основних завдань відділу є проведення наукових досліджень у галузі формування та впровадження системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України в умовах глобальних інформаційних впливів; узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду інформаційно-аналітичної діяльності галузевих бібліотек, вивчення та поширення нових прогресивних форм і методів діяльності аналітичних відділів (служб) із профільних питань, у тому числі формування електронних ресурсів веб-порталу установи з урахуванням аналітичного напрямку роботи; розвиток корпоративних, творчих зв'язків, ділових контактів та взаємодії з провідними аналітичними центрами України відповідного спрямування тощо.

У 2017–2019 рр. у рамках виконання науково-дослідної роботи в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського триває виконання прикладної теми «Науково-інформаційний супровід освітянської галузі в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних процесів» (наук. кер. – канд. іст. наук, ст. наук. співроб. А. Селецький). Зміст завдань теми охоплює аналітичний, реферативний та бібліографічний напрями. Метою дослідження

є науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі бібліографічними, реферативними й аналітичними документами з актуальних питань розвитку національної та зарубіжної освіти в умовах інтеграції України у європейський і світовий освітній простір. Аналітична складова дослідження у 2017 р. полягатиме у визначенні підґрунтя інформаційно-аналітичного супроводу національної освіти в контексті загальноцивілізаційних тенденцій і процесів. Протягом основного етапу у 2018 р. виконавці теми концентруватимуться на дослідженні пріоритетних напрямів реформування та інновацій освіти в Україні й зарубіжжі. На заключному етапі дослідження (2019 р.) колектив виконавців має здійснити обґрунтування перспектив науково-інформаційного супроводу цільової групи користувачів з питань розвитку національної та зарубіжної освіти та викласти результати своєї розвідки у запланованих виданнях.

Очікувані наукові результати дослідження у контексті створення інформаційно-аналітичної продукції за цією темою представлятимуть збірник аналітичних матеріалів «Інноваційний розвиток освіти в Україні й зарубіжжі в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних процесів»; інформаційно-аналітичні огляди до випусків № 5–10 наукового інформаційно-аналітичного галузевого періодичного видання «Аналітичний вісник у сфері освіти й науки»; наповнення електронного ресурсу бібліотеки аналітичними матеріалами і моніторингами ЗМІ з актуальних питань розвитку національної та зарубіжної освіти; статті виконавців теми в наукових фахових вітчизняних та зарубіжних виданнях, наукометричних базах даних, у тому числі електронних.

Висновки. Гіпотеза поточного дослідження щодо варіативності напрямів і форм удосконалення інформаційно-аналітичного супроводу освітянської галузі мережею галузевих бібліотек педагогічного профілю потребує перевірки достовірності висунутих наукових припущень. На думку науковців-аналітиків ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, факторами, що підвищують ефективність інформаційної діяльності, є розвиток інформаційного партнерства між аналітичними підрозділами науково-педагогічних бібліотек з аналогічними структурами установ споріднених сфер діяльності; організація та участь у науково-дослідних фундаментальних і прикладних проектах з проблематики оптимізації інформаційно-аналітичного супроводу

освітньої діяльності із залученням ефективних співвиконавців, у тому числі й іншого галузевого спрямування та підпорядкування; запровадження практики аналітичного консультування та експертизи визнаними фахівцями галузі; удосконалення механізмів моніторингу впровадження наукових результатів; розвиток маркетингу інформаційно-аналітичного продукту установи, якісних і кількісних характеристик сегмента користувачів та споживачів аналітичної продукції; удосконалення технологій і методик вироблення аналітичної продукції; апробація та використання кращих інформаційно-комунікаційних новацій, електронних документів нового покоління, електронних дидактичних засобів, віртуального галузевого середовища, можливостей мобільного Інтернету та телефонії; створення єдиної системи обліку, зберігання, пошуку, надання й використання електронних ресурсів, що становлять галузевий інформаційно-аналітичний контент; розроблення універсального, одноманітно організованого, оперативного поповнюваного, розгалуженого навігаційно-пошукового апарату по всьому інформаційно-аналітичному контенту; організація рівних можливостей доступу до контенту всіх категорій користувачів аналітичної продукції та здійснення його централізованої електронної підтримки; системне вирішення питань підготовки і кадрового забезпечення аналітичних підрозділів і служб галузевої бібліотечної мережі фахівцями вищої кваліфікації, обміну досвідом та підвищення кваліфікації фахівців-аналітиків.

Література

1. Зозуля С. Бібліотечно-інформаційна сфера України: сучасний стан / Світлана Зозуля // Вісн. Книжк. палати. – 2016. – № 1. – С. 22–26.
2. Інформаційна діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського: перспективи розвитку : монографія / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Воскобойнікова-Гузєва О. В.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2015. – 245 с.
3. Карпенко О. Інформаційно-аналітична діяльність галузевих бібліотек України на прикладі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського / Олександр Карпенко // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 2. – С. 20–24.

4. Концептуальна модель системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України / [упоряд. О. М. Яценко ; наук. ред. П. І. Рогова] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2010. – 28 с.

5. Науково-інформаційна діяльність провідних освітянських бібліотек України : практич. посіб. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Зозуля С. М.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2016. – 287 с.

6. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Пед. думка, 2016. – 448 с. – (До 25-річчя незалежності України).

7. *Селецький А.* Особливості здійснення інформаційно-аналітичного супроводу наук про освіту, психолого-педагогічної теорії та практики (з досвіду діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) / Андрій Селецький // Вісн. Книжк. палати. – 2017. – № 5. – С. 19–24.

8. *Сілкова Г.* До питання класифікації інформаційно-аналітичної продукції / Г. Сілкова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – Вип. 37. – С. 40–48.

9. Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» [Електронний ресурс] : схвалено розпорядж. Кабінету Міністрів України від 23 берез. 2016 р. № 219-р. // Правительственный портал. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248924865>. – Дата звернення: 15.08.2017. – Назва з екрана.

10. Стратегія розвитку Національної академії педагогічних наук України на 2016–2022 роки [Електронний ресурс] : схвалено заг. зборами НАПН України від 26 берез. 2016 р. // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. портал]. – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/942/>. – Дата звернення: 15.08.2017. – Назва з екрана.

11. *Яценко О. М.* Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського у становленні системи інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України / О. М. Яценко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України

ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2012. – Вип. 3: Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України. – С. 9–29.

12. Укладання оглядових документів : практич. посіб. / О. М. Яценко ; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : Нілан-ЛТД, 2011. – 84 с.

References

1. Zozulya, S. (2016). Bibliotechno-informatsiyna sfera Ukrayiny: suchasnyy stan [Library and information sphere of Ukraine: current state]. *Visnyk Knyzhkovoї palaty – Bulletin Book Chamber*, no. 1, pp. 22–26 [in Ukrainian].

2. Informatsiyna diyalnist Derzhavnoyi naukovopedahohichnoyi biblioteki Ukrayiny im. V. O. Sukhomlynskoho: perspektyvy rozvytku [Information activity of the V. O. Sukhomlynskyi State scientific and pedagogical library of Ukraine: prospects of development]. (2015). Kyiv [in Ukrainian].

3. Karpenko, O. (2012). Informatsiyno-analitychna diyalnist haluzevykh bibliotek Ukrayiny na prykladi Derzhavnoyi naukovopedahohichnoyi biblioteki Ukrayiny imeni V. O. Sukhomlynskoho [Information-analytical activity of branch libraries of Ukraine on the example of the V. O. Sukhomlynskyi State scientific and pedagogical library of Ukraine]. *Visnyk Knyzhkovoї palaty – Bulletin Book Chamber*, no. 2, pp. 20–24 [in Ukrainian].

4. Kontseptualna model systemy informatsiyno-analitychnoho zabezpechennya pedahohichnoyi nauky, osvity i praktyky Ukrayiny [Conceptual model of the system of informational and analytical provision of pedagogical science, education and practice of Ukraine]. (2010). Natsionalna Akademiya pedahohichnykh nauk Ukrayiny, Derzhavna naukovopedahohichna biblioteka imeni V. O. Sukhomlynskoho. Kyiv [in Ukrainian].

5. Naukovoinformatsiyna diyalnist providnykh osvityanskykh bibliotek Ukrayiny : praktychnyy posibnyk [Scientific and informational activity of the leading educational libraries of Ukraine: practical guide]. (2016). Derzhavna naukovopedahohichna biblioteka imeni V. O. Sukhomlynskoho. Kyiv [in Ukrainian].

6. Natsionalna dopovid pro stan i perspektyvy rozvytku osvity v Ukrayini [National report on the state and prospects of education development in Ukraine]. (2016). *Natsionalna Akademiya pedahohichnykh nauk Ukrayiny – National Academy of Educational Sciences of Ukraine*. Kyiv [in Ukrainian].

7. Seletsky, A. (2017). Osoblyvosti zdiysnennya informatsiyno-analitychnoho suprovodu nauk pro osvitu, psykholoho-pedahohichnoyi teoriiy ta praktyky (z dosvidu diyalnosti DNPB Ukrayiny im. V. O. Sukhomlynskoho) [Features of the implementation of informational and analytical support of the education sciences, psychological and pedagogical theory and practice (from the experience of the work of the V. O. Sukhomlynsky SSPL of Ukraine)]. *Visnyk Knyzhkovoї palaty – Bulletin Book Chamber*, no. 5, pp. 19–24 [in Ukrainian].

8. Silkova, H. (2013). Do pytannya klasyfikatsiyi informatsiyno-analitychnoyi produktyiyi [To the question of the classification of information and analytical products]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukraine im. V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 37, pp. 40–48. Kyiv [in Ukrainian].

9. Stratehiya rozvytku bibliotечноy spravy na period do 2025 roku «Yakisni zminy bibliotek dlya zabezpechennya staloho rozvytku Ukrayiny»: ckhvaleno rozporядzhennyam Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 23 berez. 2016 r. № 219-r (2017, 15.08) [The development Strategy of library for the period up to 2025 «Qualitative changes in libraries for the sustainable development of Ukraine»: approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine of 23 March 2016 no 219-r]. Retrieved from <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248924865> [in Ukrainian].

10. Stratehiya rozvytku Natsionalnoyi akademiyi pedahohichnykh nauk Ukrayiny na 2016–2022 roky: skhvaleno zahalnymy zboramy NAPN Ukrayiny vid 26 berez. 2016 r. (2017, 25.08) [The development Strategy of National Academy of Educational Sciences of Ukraine for 2016–2022: Approved by the general meeting of the National Academy of Sciences of Ukraine from 26 March. 2016]. Retrieved from <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248924865> [in Ukrainian].

11. Yatsenko, O. (2012). Derzhavna naukovopedahohichna biblioteka Ukrayiny imeni V. O. Sukhomlynskoho u stanovlenni systemy informatsiyno-analitychnoho zabezpechennya pedahohichnoyi nauky, osvity i praktyky Ukrayiny [V. O. Sukhomlynskyi State scientific and pedagogical library of Ukraine in the formation of a system of information and analytical support of pedagogical science, education and practice of Ukraine]. *Naukovi pratsi Derzhavnoyi naukovopedahohichnoyi biblioteki Ukrayiny im. V. O. Sukhomlynskoho – Transactions of V. O. Sukhomlynskyi State*

Scientific and Pedagogical Library of Ukraine, issue 3, pp. 9–29. Kyiv [in Ukrainian].

12. Ukladannya ohlyadovykh dokumentiv: praktychnyy posibnyk [Concluding inspection documents: practical guide] (2011). Natsionalna Akademiya pedahohichnykh nauk Ukrainy, Derzhavna naukovo-pedahohichna biblioteka imeni V. O. Sukhomlynskoho. Kyiv [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 09.11.2017.

Andriy Seletskiy,

Cand. Sci. (Historical), Senior Researcher, Head of Department,
V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine

V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine in the System of Informational and Analytical Support of the Educational Branch

The features of the implementation of informational and analytical support of the education sector based on the experience of the V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, as well as its course of formation were covered.

The achievements and issues are examined, and ways of dealing with promising objectives of library information analytics were suggested. The attention of specialists in the field of scientific and informational activity of libraries of pedagogical profile is focused on the algorithm of the informational and analytical activity direction introduction, which should provide qualitative support of the education sciences and to the development of psychological and pedagogical theory and practice methodology. In particular, the process of identifying the priority directions and future objectives of the analytical unit of the scientific and educational library, its role and place in the organizational structure of the institution, its rights, responsibility and relations with other units was observed. A certain amount of attention is given to the analysis of the research-specific features of the new structural unit: the experience of developing an internal corporate normative base, the implementation of theoretical and methodological substantiation of research phase, the search, approbation and implementation of the up-to-date methodologies and technologies for generating secondary documents of the educational information resource, improvement of the search engine, quantitative and qualitative characteristics of the final scientific product and the use of achievements of information and communication technologies.

Keywords: scientific informational support, information and analytical work, research and educational library, education, pedagogy, psychology.